i.s.m. Duurzaam Den Haag

Kopgroep 2030

Van Koning tot Regentes

Wij informeren en mobiliseren de buurt voor meer groen en schone energie

Dit is het buurtplan van Kopgroep 2030 van Koning tot Regentes, een nieuw initiatief in de wijk koningsplein en omgeving, die samen met de buurtbewoners de overstap naar schone energie en meer groen wil gaan verwezenlijken voor 2030. Het plan beschrijft hoe wij dit samen met de buurt gaan doen. Hoe we de overstap naar schone energie en een groenere buurt gaan maken. We dragen ons steentje bij aan de CO_2 reductie en bereiden ons voor op een veranderend klimaat. Dit plan is opgesteld door de buurt voor de buurt. Het is een flexibel plan, dat steeds wordt aanpast aan de zich ontwikkelende behoeften van de buurt en in reactie op de veranderingen daarbuiten. Via dit plan streeft Kopgroep 2030 er naar de buurt te helpen met het uitwerken en realiseren van duurzame ideeën. Daarnaast biedt het houvast doordat men de activiteiten kan spiegelen aan de geformuleerde doelstellingen:

1) *meer groen en minder hitte - en wateroverlast*,
2) *besparen en isoleren*, en
3) *anders koken en verwarmen*.

Dit zal bijdragen aan een aangenaam en duurzaam Konings-/Regentesseplein en omgeving in de toekomst. Kopgroep 2030 houdt nauwlettend de vinger aan de pols en draagt er zorg voor dat het plan en de nu opgestelde ambities de komende 10 jaar mee ontwikkelen en waar nodig bijgesteld worden.

De focus van het buurtplan ligt op de woningen en utiliteitsgebouwen in de buurt Konings-/Regentesseplein en omgeving (zie kaart 1). Deze buurt is onderdeel van de wijk Regentesse-kwartier, gelegen in het stadsdeel Segbroek van Den Haag. Er zijn 7365 buurtgenoten die leven in 3676 woningen. (CBS, 2018) Hiervan is 55% huur, 41% koop en 12% corporatie-woningen (CBS, 2018).

Het collectieve doel

De gemeente Den Haag wil uiterlijk in 2040 helemaal klimaat neutraal zijn en zal een stevige start maken door tot 2030 tienduizend woningen per jaar aan te pakken. Zij willen dit samen met bewoners en bedrijven doen, daarbij gebruik makend van de Haagse Krach waarbij de nadruk ligt op lokale duurzame initiatieven. Er zijn hiervoor 10 focuswijken aangewezen waar “Koningsplein en Regentesseplein en omgeving” er één van is. Stichting Duurzaam Den Haag is aangewezen om de activiteiten in onze buurt te initiëren en heeft daarbij de bewoners uitgenodigd om het voortouw te nemen en te bepalen hoe de uitvoering van deze overstap naar duurzame energie eruit gaat zien. Concreet betekent dit dat Kopgroep 2030 de komende 10 jaar zal werken aan:

- Een buurttransitieplan voor onder andere het ontkoppelen van de woningen en utiliteitsgebouwen in de buurt van het aardgas en CO_2-neutraal maken;
- voldoende groen en waterbergingscapaciteit (de buurt klimaatadaptief maken) in de buurt;
- het organiseren van het eigenaarschap van het proces naar schone energie en meer groen in de buurt;
- het creëren van directe waarde voor mensen in de buurt zelf, zoals werkgelegenheid, versterking van de lokale economie en financiële middelen.

Kaart 1

Wij hebben als buurt dus zelf de mogelijkheid om hierin mee te denken, bij te dragen en ons leven in een duurzame wereld vorm te geven. De buurt gaat sowieso veranderen door de klimaatverandering zelf en door de maatregelen die we hiervoor zullen moeten nemen. De vraag is niet of we van het gas af gaan maar of de bewoners hun kans grijpen om actief richting te gaan geven aan de toekomstige duurzame energievoorziening in hun huis en buurt en grotere leefbaarheid door meer groen en waterberging. Dit transitieplan probeert inzicht te geven hoe de buurt over deze maatregelen kan meedenken en meebeslissen. Door bewoners te betrekken bij de energietransitie, hen er eigenaar van te maken, kunnen we bereiken dat de energietransitie de start is van het creëren van waarden die voor de bewoners belangrijk zijn. Denk daarbij aan comfort in huizen, vergroening van de omgeving, samenhorigheid in de buurt, opleidingen en werkgelegenheid. Dat is de kracht die de energietransitie nodig heeft en kan veroorzaken!

Kopgroep 2030

Kopgroep 2030 wil de schakel zijn tussen de bewoners in Konings-/Regentesseplein en omgeving en organisaties die invloed willen hebben op de buurt. Kopgroep 2030 staat dus in dienst van de buurt door buurtbewoners te informeren en te mobiliseren. Wij gaan luisteren en op zoek naar de wensen en ambities die in de buurt leven om samen het doel te halen. De kern activiteiten van Kopgroep 2030 zijn:

- De buurt informeren en helpen met het bedenken en ontwikkelen van activiteiten die bijdragen aan een buurt met meer groen en schone energie;
- Buurtgenoten activeren en mobiliseren;
- Duurzame ideeën, activiteiten en nieuwe initiatieven uit de buurt ondersteunen, faciliteren en stimuleren;
- Activiteiten, acties en evenementen initiëren rondom onderwerpen waar nog te weinig aandacht aan besteed wordt of nog stappen in gemaakt moeten worden;
- Gesprekken voeren (invloed) met overkoepelende instanties zoals de gemeente, provincie, netbeheerders en energieleveranciers om de buurt met deze partijen te verbinden;
- Monitoren en evalueren van de voortgang en resultaten.

Kopgroep 2030 bestaat uit vrijwilligers uit de buurt die zich geroepen voelen om intensief met deze doelstellingen aan de gang te gaan en gemotiveerd zijn om concrete resultaten te bereiken. Zij worden hierin bijgestaan door Duurzaam Den Haag, een onafhankelijke stichting die de Haagse Krach beweging van mensen in Den Haag die duurzaamheid nastreven, stimuleert en ondersteunt. Duurzaam Den Haag (Nieuwe Energie en Groen in de Buurt project) ondersteunt de Kopgroep 2030 met hun kennis, netwerk, financiële middelen en positieve energie. Zij hebben de eerste groep vrijwilligers geformeerd en advies gegeven. Kopgroep 2030 is natuurlijk ook onderhevig aan veranderingen en staat permanent open voor nieuwe mensen en ideeën. Het belangrijkste is dat het kader en de doelstellingen van Kopgroep 2030 de komende 10 jaar overeind blijven en ingevuld worden door hen die er energie en tijd in willen steken.

Want alleen samen kunnen we werken aan die schone inclusieve groene stad en buurt, waar het heerlijk is om te wonen, werken en leven. Voor onze eigen toekomst én die van onze kinderen. De grootste uitdaging is om dit samen met alle buurtbewoners te kunnen doen.

De buurt in verandering

De buurt rondom het Koningsplein en het Regentesseplein zal een grote verandering doormaken om in 2030 meer groen te zien, meer energie te besparen, schone energie te gebruiken en anders te koken en verwarmen. Het gaat hierbij niet alleen om stappen van afzonderlijke mensen, maar ook en zeker zo belangrijk van initiatieven van de straat en de buurt die de overgang naar een schone ener-

gie en een groene leefomgeving stimuleren. Kopgroep 2030 heeft een voorlopige invulling gegeven aan dit doel resulterend in een lijst van activiteiten onder diverse doelstellingen die staan weergegeven in tabel 1. Daarbij is het niet alleen belangrijk dat we de technische aspecten van de verandering realiseren, maar dat we dat doen op een interactieve manier die lokale waarden op het gebied van werk, kennis en leefbaarheid creëren. De complexiteit van de verandering wordt inzichtelijk gemaakt in de bijgevoegde transitieposter.

Verandering op drie niveaus

Wanneer is er genoeg groen in de buurt om te zorgen voor voldoende verkoeling en het voorkomen van wateroverlast? Wat betekent dit voor de openbare ruimte en de infrastructuur? Wat vraagt dit van de bewoners en bezoekers in de buurt? Wat is schone energie en wanneer is er genoeg voor iedereen? De abstracte doelen (meer groen en minder hitte- en wateroverlast, besparen en isoleren, en anders koken en verwarmen) worden vertaald in behapbare stukjes. Hierdoor wordt onze doelstellingen concreet gemaakt en hiermee beschrijven we de kenmerken van het gewenste systeem. Belangrijk is dat we duidelijk voor ogen hebben hoe we van de huidige, niet duurzame situatie naar de gewenste duurzame situatie gaan (dit wordt aanschouwelijk in kaart gebracht met de poster). Bij het overgang naar ‘meer groen en schone energie’ worden ontwikkelingen op drie niveaus inzichtelijk gemaakt:

- Ontwikkelingen van buiten de buurt: dit zijn ontwikkelingen van buiten de buurt die invloed hebben op de verandering van de buurt. Denk hierbij aan politieke discussies en besluiten zoals het dichtdraaien van de gaskraan in Groningen en het Klimaatakkoord, maar ook aan nieuwe financieringsmodellen, technische ontwikkelingen en lopende discussies op het gebied van warmtenetten en waterstof-distributie;
- Ontwikkelingen in de buurt: dit is de dynamiek van de buurt zoals die in de praktijk van alle dag functioneert. Hierin kunnen belangrijke besluitmomenten en mijlpalen in het transitietraject opgenomen worden, bijvoorbeeld: ‘Op datum [x] moet het gasverbruik in de buurt met [x]% afgenomen zijn’;
- Oplossingen voor de buurt: dit zijn alle innovaties, experimenten en andere goede ideeën die de transitie verder kunnen helpen. Dit kunnen ontwikkelingen zijn die in de buurt zelf geïnitieerd zijn, maar ook ontwikkelingen uit andere buurten waar wij op in kunnen haken.

Deze ontwikkelingen worden gelinkt aan één of meer doelen. Ook kunnen ontwikkelingen onderling met elkaar in verband gebracht worden. Het doel van inzicht krijgen in ontwikkelingen op deze drie niveaus is drieledig:

- Het geeft inzicht in lopende discussies en aankomende besluiten die het transitietraject op buurtniveau kunnen raken en geeft daarmee een kader om te toetsen of er vanuit partijen die op buiten de buurt actief zijn eventueel draagvlak is om een experiment uit de buurt te ondersteunen;
- Het biedt een mogelijkheid om experimenten uit de buurt expliciet in relatie te brengen tot ontwikkelingen buiten de buurt waarmee in zekere mate invloed op die ontwikkeling uitgeoefend kan worden; en
- Het geeft inzicht in de doelen waar specifieke ontwikkelingen aan bijdragen en het wordt makkelijker om te beoordelen of ze elkaar daarbij versterken of juist tegenwerken.

Meer groen en schone energie

Kopgroep 2030 heeft als hoofddoelstelling om de buurt te helpen naar meer groen en schone energie. Dit gaan we samen voor elkaar krijgen door anders te gaan koken en verwarmen doormiddel van duurzame energie, besparen op ons energiegebruik en onze huizen en utiliteitsgebouwen isoleren waar mogelijk en ten slotte gaan we meer groen aanleggen en op andere manieren zorgen voor minder hitte- en wateroverlast. De ondersteunende doelstellingen en indicatoren worden weergegeven in tabel 1.

Primaire doelen		
Anders koken en verwarmen	**Besparen en isoleren**	**Meer groen en minder hitte- en wateroverlast**
Alle gebouwen in de buurt zijn aangesloten op een lage tempratuur warmtenet óf volledig zelfvoorzienend óf All-electric	Besparing van huishoudelijk energiegebruik met [x]% (koken, digitale apparaten etc.)	Verminderen van het gemiddelde en maximale hittestress in betegelde gebieden met [x]% t.o.v. 2018
Reductie van het aardgasverbruik met 100%	Besparing van zakelijk energiegebruik met [x]% (computers, printen, etc.)	[x]% van de neerslag binnen de systeemgrenzen gebruiken of infiltreren
	Besparing van energieverbruik voor verwarming met [x]%	
	Besparing van energieverbruik voor warm water met [x]%	
	100% van het energiegebruik is duurzaam opgewekt	
Ondersteunende doelen		
	[x]% met energielabel B of beter	Vergroten van percentage groen oppervlak met [x]%
	[x]% van de gebruikte energie lokaal duurzaam opwekken	[x]% van dakoppervlak bestaat uit groene daken
	[x]% van de gebruikte energie is duurzaam centraal ingekocht	[x]% van de neerslag binnen voor [x] uren binnen de systeemgrenzen bufferen voor afvoer via riool en/of oppervlaktewater
		Toenemend aantal vergroeningproject- en en waterbergingsactiviteiten

Tabel 1: De doelen van Kopgroep 2030, opgedeeld in primaire en ondersteunende doelen.

Anders koken en verwarmen

Het doel van de gemeente Den Haag is om voor 2030 een deel van de stad klimaatneutraal te maken. De belangrijkste component om dit te realiseren is de omschakeling van aardgas voor koken en verwarmen naar andere vormen van warmte-energie. Voor koken betekent dat meestal de switch naar elektrische vormen van koken (bv inductie). Voor het verwarmen van onze huizen zijn er nu al veel alternatieven en de toekomst zal duidelijk maken welke keuzes er gemaakt gaan worden. Zo zullen er warmtenetten komen, stedelijk of buurtgebonden, die bijvoorbeeld gebruik gaan maken van restwarmte uit de industrie, aardwarmte of warmte uit het oppervlakte water. Individueel kun je denken aan een warmtepomp, elektrisch verwarmen etc. Nieuwe technieken voor gebruik van andere energiebronnen zijn volop in ontwikkeling zoals het gebruik van groen gas of waterstofgas. De intentie is om het gebruik van aardgas voor het verwarmen van huizen en water te verminderen tot nul. Kopgroep 2030 zal de komende jaren de ontwikkelingen op dit gebied nauwkeurig in de gaten te houden, zodat we als buurt op het juiste moment een goede keuze kunnen maken voor het optimale resultaat. Verder is het belangrijk om voordat je als bewoner een individuele oplossing kiest voor nieuwe energietoevoer, er vooral eerst voor te zorgen dat je voldoende energie bespaart en je huis zo goed mogelijk isoleert.

Besparen en isoleren

Een belangrijk onderdeel van een duurzaam energiesysteem is dat we minder energie gaan gebruiken en de energie die we gebruiken van een duurzame oorsprong is. Om te beginnen kan iedereen besparen op het energieverbruik van huishoudelijke- en zakelijk apparatuur/diensten (koken, computeren, printen, etc.). Nog belangrijker is het besparen van het

energieverbruik voor het verwarmen van de gebouwen – door deze beter te isoleren. Het verwarmen van water voor het douchen en (af) wassen zal voor 100% duurzaam moeten zijn en zoveel mogelijk lokaal opgewekt (bv door zonnepanelen opgewekte stroom of stralingswarmte). Vervolgens kan dan de resterende vraag naar energie duurzaam centraal worden ingekocht. Dit leidt er allemaal toe dat we lagere energie rekeningen hebben en de investeringen die gedaan worden in isolatie en lokale energie zich op lange termijn terugbetalen. We worden zo écht eigenaar van onze eigen energie en daardoor minder afhankelijk van andere partijen (commerciële bedrijven en ook landen).

Meer groen en minder hitte- en wateroverlast
De twee eerder geïntroduceerde doelen zullen beide bijdragen aan het vergroenen van de buurt en het verminderen van wateroverlast en hitte. De uitstoot van broeikasgassen de afgelopen decennia heeft al geleid tot een verandering in de atmosfeer die er toe leidt dat de aarde opwarmt en het klimaat ontwricht. Hierdoor nemen de extremen en de heftigheid van de al bekende weersomstandigheden – warm, nat, droog en koud – alleen maar toe. We gaan samen een manier vinden om hier beter mee om te gaan, waarbij het vergroenen van de buurt niet alleen de belangrijkste oplossing is maar ook nog eens zorgt voor een mooie buurt, met schone lucht! Als er meer groen is in de buurt in plaats van tegels of asfalt, wordt warmte minder vast gehouden wat zorgt voor meer afkoeling tijdens warme periodes en wordt water makkelijker afgevoerd en vastgehouden waardoor we minder wateroverlast ervaren.

Warm
Door het toegenomen broeikaseffect (CO_2 is een belangrijke menselijke bijdrage daaraan), kunnen zonnestralen moeilijker onze atmosfeer verlaten doordat het wordt vastgehouden door de broeikasgassen. Hierdoor wordt onze atmosfeer warmer, wat zorgt voor een verandering van het klimaat en opwarming van onze planeet. Daarnaast zorgt de hoge mate van verstening in de steden voor een hoge mate van opnemen en vasthouden van die hitte, zeker op plekken waar weinig groen is. In de zomer kan dit leiden tot hitte-eilanden in de bebouwde kom waar ‘hittestress’ optreedt door deze absorptie. Behalve dat dit ons dagelijks leven op deze plekken minder dragelijk maakt, heeft dit ook invloed op belangrijke ecosystemen in de stad. Daarom is het vergroten van groen grond- en dakoppervlak belangrijk, omdat de warmte minder wordt vastgehouden door de grond. Hierdoor wordt het buitenleven in de warmere zomers toch een stuk aangenamer.

Nat
De mate van extreme neerslag zal ook toenemen. De waterkringloop wordt namelijk sneller gevoed, waardoor het vaker en in grotere hoeveelheden gaat regenen. Met meer groen en minder tegels wordt dit water sneller opgenomen in de (onder)grond en afgevoerd naar de dichtstbijzijnde rivier, kanaal of vijver, in plaats van weg te spoelen door het (overbelaste) riool. Daarnaast is het neerzetten van regentonnen een manier om tijdelijk hemelwater op te slaan voor gebruik in periodes van droogte. Hierdoor passen we onszelf aan de nieuwe situatie van de waterkringloop aan en zorgen we voor minder wateroverlast in de buurt. Dit kan ons uiteindelijk veel ellende en schadekosten besparen.

Droog
Naast de periodes van extreme wateroverlast, zullen we ook periodes van extreme droogte gaan meemaken in de zomer, lente en herfst. We zullen hier mee om moeten gaan. Maar het biedt ook kansen om deze periodes op elkaar af te stemmen; water opslaan in regentonnen of grote bergingen in de periode van wateroverlast en inzetten tijdens de periodes van enorme droogte. Hierdoor sla je twee vliegen in een klap!

Koud
De misvatting van klimaatverandering is dat het alleen maar warmer wordt. Dit klopt in zekere mate, want de grenzen van het gematigd klimaat verschuiven in de richting van de Noordpool, waar de ijskap smelt en waardoor we op de hele wereld een warmer klimaat krijgen in de toekomst. Maar wat vaak vergeten wordt is dat de opwarming grote gevolgen gaat hebben op de luchtstromen en zeestromen, die op zichzelf weer invloed hebben op de spreiding en wisselwerking van hoge- en lage druk gebieden. Hierdoor zullen periodes van extreme kou blijven voorkomen.

Wat nu?

Samen met de buurt en alle bestaande buurt initiatieven en organisaties, gaat Kopgroep 2030 voor meer groen en schone energie in Konings- en Regentesseplein en omgeving. Deels om bij te dragen aan de ambities van de gemeente Den Haag om in 2040 klimaat neutraal te zijn, maar ook om zelf de invloed uit te oefenen op de energietransitie, te zorgen voor minder energiekosten en de buurt aangenamer te maken in een veranderend klimaat. Wij bieden de buurt de mogelijkheid om hun duurzame dromen te verwezenlijken door samen aan de slag te gaan. Daarnaast initiëren wij acties in de buurt als er nog te weinig aandacht is voor een thema of duurzame oplossing. We organiseren informatieve avonden waar de buurt elkaar kan ontmoeten om ideeën, ambities en contacten met elkaar te delen, waardoor we als buurt aan de slag kunnen gaan. Daarnaast kan Kopgroep 2030 helpen met benodigde kennis, organisatiekracht, contacten in de buurt, contacten buiten de buurt, financiering en het realiseren van duurzame ideeën.

Kopgroep 2030 is te bereiken voor vragen, wensen of opmerkingen via:
Mail adres: kopgroep2030@gmail.com

Konings- en Regentesseplein en omgeving is één van de drie buurten waar Duurzaam Den Haag aan het project Nieuwe Energie en Groen in de Buurt werkt. De stichting ondersteunt een team van bewoners (in Konings- en Regentesseplein is dat Kopgroep 2030) dat werkt aan een wijkplan om hun buurt aardgasvrij en groen te maken met de wensen en behoeften van de bewoners als uitgangspunt. Wilt u meer weten ovet het project Nieuwe Energie en Groen in de Buurt ga naar www.duurzaamdenhaag.nl

Duurzaam Den Haag
Jouw partner in duurzaam doen